

Assignatura:	22677 ICONOGRAFIA II			
Professor/a:	Maia Carbonell Buades			
Cicle:	PRIMER	Curs:	SEGON	Quadrimestre: PRIMER
Crèdits:	5	Tipus:	OBLIGATÒRIA	
Horari de classe:	Dilluns i Dimecres 13:00 – 14:30			

TEMARI:

1. Historiografia. Origen i tradicions: la "iconografia" francesa, la "icologia" alemanya i anglosaxona. La inflació d'estudis iconogràfics: problemes terminològics i metodològics. Interpretació dels símbols visuals: nocions bàsiques.

2. Iconografia de la pintura d'època moderna. Estat de la qüestió. Fonts i bibliografia.

3. Temes marians. Fonts literàries. Imatges devocionals: Verge amb el Nen, cultes particulars, Immaculada, família de la Verge, Sagrada conversa. Escenes narratives: la vida de la Verge.

4. Iconografia cristològica. Imatges de la divinitat. Fonts literàries. Teologia "humanista" i representació cristològica. Escenes narratives: la vida de Crist.

5. Altres temes religiosos: Antic i Nou Testaments. Cicles pictòrics (Capella Sixtina, Capella de S. Brizio a Orvieto). Estabilitat i canvis en la devoció als sants: iconografia del Renaixement i del Barroc. La incidència de la Contrareforma.

6. Iconografia profana i semi-profana. Cicles i temes del Renaixement italià. Mitologia clàssica i al·legoria (Botticelli, Piero di Cosimo, Mantegna, Giorgione, Tiziano). *Studiolo* (F. da Montefeltro, I. d'Este). Pintura d'història: de la representació a l'al·legoria política (*Camera Picta*, *Palazzo Vecchio*). Cicles decoratius del Palau Vaticà (Apartament Borja, *Stanze*).

7. Evolució de la iconografia profana. Astrologia (Palau Schifanoia, La Farnesina). Iconografia hermètica: jeroglífics, divises i emblemes, màgia i alquímia. El retrat al·legòric (*El matrimoni Arnolfini* de J. van Eyck, *Els ambaixadors* de Holbein, *Las Meninas* de Velázquez). La natura morta.

BIBLIOGRAFIA BASICA:

- Allen, D. C. *Mysteriously Meant, the Rediscovery of Pagan Symbolism and Allegorical Interpretation in the Renaissance*, Baltimore, 1970
- Alpers, S. *El arte de describir. El arte holandés en el siglo XVII*, Madrid, 1987 (1983)
- Assemissen, H.U. *Vermeer. L'atelier du peintre ou l'image d'un métier*, Paris, 1989
- Baxandall, M. *Pintura y vida cotidiana en el Renacimiento*, Barcelona, 1978 (1972)
- Baxandall, M. *Modelos de intención. Sobre la explicación histórica de los cuadros*, Madrid, 1989 (1985)
- Bertozzi, M. *La tiranía degli astri. Aby Warburg e l'astrologia di Palazzo Schifanoia*, Bolònia, 1985
- Bialostocki, J. *Estilo e iconografía. Contribución a una ciencia de las artes*, Barcelona, 1973
- Böhme, H. *Dürer. Melencolia I dans le dédale des interprétations*, Paris, 1990
- Brown, J. *Imágenes e ideas en la pintura española del siglo XVII*, Madrid, 1980
- Burke, P. *El Renacimiento italiano*, Madrid, 1993 (1986)
- Calabrese, O. *Cómo se lee una obra de arte*, Madrid, 1993
- Carbonell, M. "Roderic de Borja, client i promotor d'obres d'art. Notes sobre la iconografia de l'Apartament Borja del Vaticà", a M. Menotti: *Els Borja*, València, 1992, pp. 387-487
- Chastel, A. *Arte y Humanismo en época de Lorenzo el Magnífico*, Madrid, 1982 (1959)
- Chastel, A. *Fables, Formes et Figures*, 2 vol., Paris, 1978
- Cheles, L. *Lo Studiolo di Urbino. Iconografia di un microcosmo principesco*, Ferrara, 1991 (1986)
- Cortés, L. *Ad Summum Caeli. El programa alegórico humanista de la escalera de la Universidad de Salamanca*, Salamanca, 1984
- Dempsey, Ch. *The Portrayal of Love. Botticelli's Primavera and Humanist Culture at the Time of Lorenzo the Magnificent*, Princeton, 1992
- Esteban Lorente, J.F. *Tratado de iconografía*, Madrid, 1990
- Fagiolo, M. *Il Parmigianino. Un saggio sull'ermetismo del 500*, Roma, 1970
- Ferrando, J. *Iconografía de los santos*, Barcelona, 1950

- Freedberg, D. *El poder de las imágenes*, Madrid, 1992 (1989)
- Fumaroli, M. *L'École du Silence. Le sentiment des images au XVII siècle*, Paris, 1994
- Gállego, J. *Visión y símbolos en la pintura española del Siglo de Oro*, Madrid, 1991 (1968)
- Gentili, A. *Da Tiziano a Tiziano. Mito e allegoria nella cultura veneziana del Cinquecento*, Roma, 1988 (1980)
- Ginzburg, C. "Da A. Warburg a E.H. Gombrich", *Studi medievali*, 7 (1966), pp. 1015-1066
- Ginzburg, C. *Pesquisa sobre Piero*, Barcelona, 1984 (1981)
- Giraud, Y. (ed) *L'emblème à la Renaissance*, Paris, 1982
- Gombrich, E.H. *Aby Warburg. Una biografía intelectual*, Madrid, 1992 (1970)
- Gombrich, E.H. *Imágenes simbólicas*, Madrid, 1994 (1972)
- Gombrich, E.H. *El legado de Apeles*, Madrid, 1982 (1976)
- Gombrich, E.H. *Norma y Forma*, Madrid, 1984 (1966)
- Gombrich, E.H. *Tributos. Versión cultural de nuestras tradiciones*, México, 1991 (1984)
- González de Zárate, J.M. *La literatura en las artes. Iconografía e Iconología en las artes del País Vasco*, Sant Sebastià, 1987
- González de Zárate, J.M.; Ruiz de Ael, M.J. *Humanismo y arte en la Universidad de Oñate*, Vitoria, 1989
- Gordon, D.J. *L'immagine e la parola. Cultura e simboli del Rinascimento*, Milà, 1987 (Berkeley-Londres, 1975)
- Holmes, G. (ed) *Art and Politics in Renaissance Italy*, Oxford, 1993
- Klibansky, R; Panofsky, E; Saxl, F. *Saturno y la melancolía*, Madrid, 1991 (1964)
- Knipping, J.B. *Iconography of the Counter-Reformation in the Netherlands. Heaven and Earth*, 2 vol., Leiden, 1974 (1939)
- Kovachevski, C. *The Madonna in Western Art*, Londres, 1991
- Lenep, J. van *Arte y alquimia*, Madrid, 1978 (1966)
- Levi d'Ancona, M. *Botticelli's Primavera: A Botanical Interpretation Including Astrology, Alchemy, and the Medici*, Florència, 1983
- Liebenwein, W. *Studiolo. Storia e tipologia di uno spazio culturale*, Modena, 1988 (1977)
- Loire, S; Brejon, A. *Caravage. La mort de la Vierge, une Madone sans dignité*, Paris, 1990
- López Torrijos, R. *La mitología en la pintura española del Siglo de Oro*, Madrid, 1985
- Mâle, E. *El Barroco. El arte religioso del siglo XVII*, Madrid, 1985 (1932)
- Mâle, E. *L'Art religieux de la fin du XVI siècle, du XVII siècle et du XVIII siècle. Étude sur l'iconographie après le Concile de Trente*, Paris, 1951 (1932)
- Mâle, E. *L'Art religieux de la fin du Moyen Age en France*, Paris, 1969 (1908)
- Marle, R. van *Iconographie de l'art profane au Moyen Age et à la Renaissance et la décorations des demeures*, L'Haia, 1931 (ed. angl. N. York, 1971)
- Massing, J.M. *La calomnie d'Apelle et son iconographie*, Estrasburg, 1990
- Meltzoff, S. *Botticelli, Signorelli and Savonarola. Theologia, Poetica and Painting from Bocaccio to Poliziano*, Florència, 1987
- Moffitt, J.F. *Velázquez, práctica e idea: estudios dispersos*, Málaga, 1991
- Morales, J.R. *Estilo, pintura y palabra*, Madrid, 1994
- Panofsky, E. *El significado en las artes visuales*, Madrid, 1979 (1955)
- Panofsky, E. *Estudios sobre iconología*, Madrid, 1972 (1939)
- Panofsky, E. *La caja de Pandora*, Barcelona, 1975 (1956)
- Panofsky, E. *Problems on Titian: mostly iconographic*, N. York, 1969 (Paris, 1989)
- Panofsky, E. *Renacimiento y renacimientos en el arte occidental*, Madrid, 1975 (1957)
- Panofsky, E. *The Iconography of Correggio's Camera di S. Paolo*, Londres, 1961
- Pigler, A. *Barockthemen*, 3 vol., Budapest, 1974 (1956)
- Praz, M. *Imágenes del Barroco*, Madrid, 1988 (1964)
- Réau, L. *Iconographie de l'art chrétien*, 6 vol., Paris, 1955-1958
- Rosemberg, Ch. M. (ed) *Art and Politics in Late Medieval and Early Renaissance Italy, 1250-1500*, Notre Dame (Indiana), 1990
- Saslow, J.M. *Ganimedes en el Renacimiento*, Madrid, 1989 (1986)
- Saxl, F. *La fede astrologica di Agostino Chigi: interpretazione dei dipinti di Badassare Peruzzi nella Sala di Galatea della Farnesina*, Roma, 1934
- Saxl, F. *La vida de las imágenes. Estudios iconográficos sobre el arte occidental*, Madrid, 1989 (1957)
- Schneider, N. *Naturaleza muerta. Apariencia real y sentido alegórico de las cosas. La naturaleza muerta en la edad moderna temprana*, Colònia, 1992
- Sebastián, S. *Arte y Humanismo*, Madrid, 1978

- Sebastián, S. *Contrarreforma y Barroco* , Madrid, 1985 (1981)
- Settis, S. *La "Tempestad" interpretada* , Madrid, 1990 (1978)
- Sez nec, J. *Los dioses de la Antigüedad en la Edad Media y en el Renacimiento*, Madrid, 1983 (1940)
- Signorini, R. *Opus hoc tenue. La Camera dipinta di Andrea Mantegna* , Màntua, 1985
- Steinberg, L: *The Sexuality of Christ in Renaissance Art and in Modern Oblivion* , 1983 (ed. cast.)
- Stratton, S. "La Inmaculada Concepción en el arte español", *Cuadernos de Arte e Iconografía* , I.2 (1988), pp. 3-127
- Tervarent, G. de *Attributs et symboles dans l'art profane, 1450-1600* , Ginebra, 1958-64.
- Trens, M. *María. Iconografía de la Virgen en el arte español* , Madrid, 1947
- Verheyen, E. *The Paintings in the Studiolo of Isabella d'Este at Mantua* , N. York, 1971
- Waal, H. van de *Iconclass. An iconographic classification system* , 17 vol., Leiden, 1973-1985.
- Warburg, A. *La Rinascita del paganesimo antico* , Florencia, 1966 (1932)
- Wind, E. *La elocuencia de los símbolos* , Madrid, 1993 (1983)
- Wind, E. *Misterios paganos del Renacimiento* , Barcelona, 1972 (1958)
- Wittkower, R: *Allegory and the Migrations of Symbols* , Londres, 1977
- Woodruff, H. *The Index of Christian Art at Princeton University* , Princeton, 1932
- Yates, F. *Astraea* , Londres, 1975